

Το Διάστημα είναι μια μεγάλη πατρίδα

15/09/15

Κυριάκος Αθανασιάδης: Καλησπέρα, Ελένη, Θεσσαλονίκη εδώ. Πού σε πετυχαίνω, πού βρίσκεσαι αυτή τη στιγμή;

Ελένη Αντωνιάδου: Καλησπέρα! Βρίσκομαι στο εργαστήριο, στο νοσοκομείο του Λονδίνου, όπου πραγματοποιούμε μια έρευνα για τη δημιουργία θεραπειών και τεχνητών οργάνων με βάση τα βλαστοκύτταρα από αμνιακό υγρό.

Κ.Α.: Νόμιζα ότι ήσουν κάπου στην Αμερική. Εκεί δεν είναι η βάση σου;

Ε.Α.: Προσπαθώ να μοιράζω το χρόνο μου ανάμεσα σε πειράματα αναγεννητικής ιατρικής και σε πειράματα διαστημικής ιατρικής, οπότε μετακινούμαι συχνά.

Κ.Α.: Τέλεια. Θέλω να μας μιλήσεις γι' αυτά τα δύο. Και ήθελα επίσης πολύ να σε ρωτήσω αν έχεις βαρεθεί να αναφέρονται σε σένα σαν την Ελληνίδα που δουλεύει στη NASA, που είναι αστροναύτισσα κλπ. Εννοώ, είναι κάτι περισσότερο από αυτό; κάτι πιο σύνθετο; κάτι που έχει μεν να κάνει με το διάστημα αλλά αφορά πρωτίστως τη Γη;

Ε.Α.: Τα πειράματά μου στη NASA σχετίζονται με την επίδραση της ραδιενέργειας στο κεντρικό νευρικό σύστημα και την επίδραση της βαρύτητας στη δημιουργία ιστών από βλαστοκύτταρα και στη διαφοροποίησή τους. Χαρά μου να αναφέρονται σε μένα μέσα από τη δουλειά μου!

Κ.Α.: Ωραία, αλλά θέλω να μου πεις πώς ξεκίνησε όλο αυτό.

Ε.Α.: Ήμουν πάντα ερωτευμένη με το διάστημα, και παρακολουθούσα στενά από μικρή καθετί που είχε να κάνει με τη NASA... Πήγαινα σε μουσεία αεροδιαστημικής, έβαζα τους γονείς μου να μου αγοράζουν τροφή για αστροναύτες και ό,τι διαστημικό gadget μπορείς να φανταστείς... Όσπου το 2012 είχα την τιμή να με διαλέξουν και κατάφερα να δουλέψω κι εγώ εκεί! Εσύ τι σχέση έχεις με το διάστημα;

Κ.Α.: Μηδενική. Όχι βαρύτητα — σχέση.

Ε.Α.: Ας ελπίσουμε μετά από τη συζήτησή μας να αλλάξει αυτό!

Κ.Α.: Τρία χρόνια λοιπόν στα εργαστήρια της NASA, με πειράματα Ιατρικής κι όλ' αυτά.

Αλλά και με πολλά ταξίδια, και πολλές και ποικίλες δράσεις, απ' όσο ξέρω, σε διάφορα μέρη του κόσμου, σωστά;

Ε.Α.: Ναι, ίσως προσπαθώ να χωρέσω πάρα πολλά στο εικοσιτετράωρό μου, θα δείξει τι θα βγει από όλο αυτό.

Κ.Α.: Σε κάποιες από τις φωτογραφίες σου φοράς στολή, με το εθνόσημο μάλιστα, και ποζάρεις μπροστά από — από μοντέλα διαστημικών σκαφών; από πραγματικά σκάφη; τι; Και, εντέλει, θα πετάξεις μια μέρα;

Ε.Α.: Μακάρι! Αν και είναι πολύ δύσκολο να επιλεγεί κάποιος, ειδικά με ελληνική υπηκοότητα. Έχω λάβει μέρος σε κάποια πειράματα, και σε μικρές προσομοιώσεις αποστολών που περιλαμβάνουν και στοιχεία απομόνωσης (όπως στην περίπτωση αποίκησης άλλου πλανήτη). Κάπως έτσι χρειάστηκε να φορέσω αστροναυτικές στολές (με μεγάλη χαρά φυσικά!).

Κ.Α.: Μου αρέσει αυτό με τις προσομοιώσεις. Πώς ήταν; κουραστικό; επίφοβο;

Ε.Α.: Γεμάτο προκλήσεις, κούραση αλλά και στιγμές επιβράβευσης. Σίγουρα είναι μια διαδικασία που σε καλεί να κυριαρχήσεις στον εαυτό σου, στους φόβους σου, στις αμφιβολίες σου για το αν μπορείς να τα καταφέρεις και αν πρέπει να πάρεις πρωτοβουλίες σε θέματα που ίσως γνωρίζεις ελάχιστα. Νομίζω, το κυρίαρχο δίλημμα είναι αν πρέπει να υποφέρεις τον πόνο της πειθαρχίας στις επιλογές σου ή τον πόνο της μετάνοιας για όσα δεν τόλμησες.

Κ.Α.: Ναι... Οκέι, θα το σκεφτώ αυτό. ...Από την άλλη, σε μία πραγματική αποστολή, όλα αυτά είναι μεγεθυμένα τρομερά, έτσι δεν είναι; Αλλά και πριν να φτάσει κανείς σ' αυτήν απαιτείται πολύ σκληρή εκπαίδευση, κάπως σαν των Seal. Θα το άντεχες; Ή μάλλον: θα χαλάλιζες όλη αυτή την ταλαιπωρία για να πετάξεις εκεί πάνω;

Ε.Α.: Χμμ... επειδή έχω δουλέψει ως εκπαιδευτρια αστροναυτών, νιώθω ότι, αν και το πρόγραμμα είναι ιδιαίτερα απαιτητικό, δεν είναι ακατόρθωτο. Για μένα, αυτό που έχει αξία είναι ο σκοπός της αποστολής. Για παράδειγμα, τα τελευταία χρόνια οι επανδρωμένες αποστολές πηγαίνουν στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, όπου πραγματοποιούνται πολύ σημαντικά πειράματα που αλλάζουν τα δεδομένα στις επιστήμες. Κάτι τέτοιο σίγουρα με συνεπαίρνει. Άλλωστε, αν το εγχείρημα με το οποίο καταπιάνεται κάποιος δεν είναι παράτολμο και σχεδόν φαινομενικά ακατόρθωτο, τότε συνήθως δεν πρόκειται να έχει ουσιώδη επίδραση πάνω σου (αλλά ούτε και στις ζωές των άλλων).

Κ.Α.: Δεν είναι ακατόρθωτο λες, αλλά προσωπικά δεν θα μπορούσα να τα βγάλω πέρα, ειδικά σ' αυτό το vomit comet. Για να μη μιλήσω, όχι για την απομόνωση, αλλά για την αδυναμία να κατέβεις από κει.

Ε.Α.: Χαχά! Με την κατάλληλη εκπαίδευση μπορείς!

Κ.Α.: Οκέι, αυτό μοιάζει λίγο με κάτι που κάνει μασάζ.

Ε.Α.: Είναι το human centrifuge, δυστυχώς δεν κάνει μασάζ (ακόμα!).

Κ.Α.: Κρίμα. ...Ωραία λοιπόν, εύχομαι να σε επιλέξουν. Έστω γι' αυτό το «κοντινό» ταξιδάκι μέχρι τον ΔΔΣ. Ο Άρης είναι λίγο πιο μακριά, ναι;

Ε.Α.: Ο Άρης είναι πολύ πιο μακριά, ο διαστημικός σταθμός είναι μόνο 400 χιλιόμετρα περίπου μακριά από τη Γη, είναι δίπλα! (Σε σχέση με τα 225 εκατομμύρια χιλιόμετρα του Άρη).

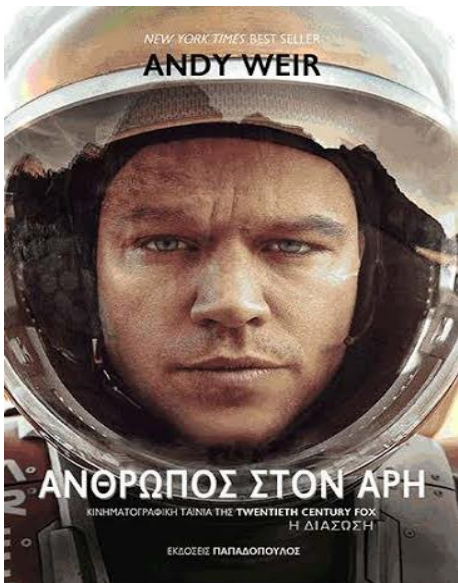
Κ.Α.: Α, τόσο μόνο; Οκέι, μέχρι εκεί θα πεταγόμουν.

Ε.Α.: Πρόοδος! Μέχρι το τέλος της συζήτησης να μην αποφασίσεις να σταματήσεις να γράφεις βιβλία όμως!

Κ.Α.: Κανείς χρειάζεται νέες εμπειρίες και νέες εικόνες για να γράφει. ...Λοιπόν, είπαμε να κάνουμε αυτή την κουβέντα με αφορμή την ταινία του Ρίντλεϊ Σκοτ, τη *Διάσωση*, που θα βγει σε δύο εβδομάδες στις αίθουσες, και που ήδη όλος ο κόσμος μιλάει γι' αυτήν, παίρνει συνεντεύξεις από τον Σκοτ και τον Ντέιμον κλπ. Αλλά κυρίως θέλω να μιλήσουμε για το βιβλίο στο οποίο βασίζεται, τον *Martian*, το *Άνθρωπος στον Άρη*. Μου είπες πως το διάβασες όταν κυκλοφόρησε, εγώ μόλις το τελείωσα στην ελληνική του έκδοση, από τις Εκδόσεις Παπαδόπουλος. Σου άρεσε;

Ε.Α.: Αγαπημένο βιβλίο (αν και σπάνια διαβάζω λογοτεχνία, ειδικά science fiction), το λάτρεψα!

Κ.Α.: Α, θα έλεγε κανείς πως ειδικά SF θα διάβαζες. ...Η αλήθεια είναι πως κι εμένα μου άρεσε πολύ, και «παραδόξως» θα έλεγα, αφού, αν και είναι ένα διαστημικό θρίλερ επιβίωσης και διάσωσης, είναι και πολύ τεχνικό. Ή, μάλλον, αφορά πολύ θέματα τεχνικά, τεχνολογικά, με τα οποία δεν έχω την παραμικρή σχέση. Παρά ταύτα, δεν σε εμποδίζουν να το απολαύσεις.

Ε.Α.: Το βιβλίο είναι καταπληκτικό, για όσους ειδικά έχουν σχέση με διαστημικές επιστήμες είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον. Σίγουρα είναι λίγο δύσκολο να αντιληφθείς όλες τις τεχνικές λεπτομέρειες, αλλά νομίζω ότι αξίζει η προσπάθεια! Μου αρέσει γιατί πρόκειται για μια αφήγηση που δεν εμπεριέχει απόκοσμα τέρατα, μηχανές

εξόντωσης, εγκληματίες κλπ. Υπάρχει κίνδυνος, αλλά χωρίς την παρανοϊκή σκοτεινή πλευρά, και προκλήσεις χωρίς χειραγωγούμενες απειλές. Το εχθρικό και ανελέητο αρειανό περιβάλλον είναι αρκετό για να εξαντλήσει την πιθανότητα και των πιο απροσδόκητων προβλημάτων.

Κ.Α.: Και θανάσιμων. Ο καημένος ο Μαρκ Γουάτνι, που στην ταινία τον υποδύεται ο Ματ Ντέιμον, αντιμετωπίζει κινδύνους που, πολύ απλά, μόνο εκεί μπορεί να συναντήσει κανείς. Κι εκεί δεν υπάρχει κανείς να σε βοηθήσει.

Ε.Α.: Και μετά ποιος μπορεί να μη συμπαθήσει τον Γουάτνι; Αντιμετωπίζει όλες αυτές τις ριψοκίνδυνες καταστάσεις με απόλυτη στωικότητα — ό,τι δεν σε σκοτώνει σε κάνει εξυπνότερο.

Κ.Α.: Ακριβώς. Και με στιλ, και με πολύ χιούμορ. Δεν το βάζει κάτω με τίποτε. ...Από την άλλη, πόση φαντασία και πόση πραγματικότητα υπάρχει στο βιβλίο; Ξέρω ότι ο Andy Weir είναι επιστήμονας και geek, και σίγουρα έχει συμβουλευτεί μία τεράστια βάση επιστημονικών πληροφοριών, έγκυρων υποθέτω, καθώς και πολλούς συναδέλφους του. Παρά ταύτα, είναι πράγματα όλα αυτά που θα μπορούσαν πράγματι να συμβούν, πιστεύεις;

Ε.Α.: Είναι πραγματικά αξιέπαινος για το πόσο λεπτομερής είναι η αφήγηση (αλλά και ακριβής... αν εξαιρέσουμε κάποιες ανακρίβειες σε σχέση με τα μετεωρολογικά φαινόμενα στον Άρη). Η ιστορία ξετυλίγεται μέσα από το ημερολόγιο του πρωταγωνιστή (θα έπρεπε λογικά να κρατάει τις ερευνητικές καταχωρίσεις του) και σε μεγάλο βαθμό είναι συνεπής με τα πραγματικά δεδομένα για τις επανδρωμένες αποστολές. Φυσικά, ήλπιζα να διαβάσω κάτι και για τα πειράματα συνθετικής βιολογίας για τον Άρη, αλλά και πάλι ο συγγραφέας είναι φοβερός! Το βιβλίο είναι διανθισμένο με τεχνικές και επιστημονικές πληροφορίες που κυμαίνονται από την τροχιακή μηχανική στην αεροδιαστημική τεχνολογία, και από τη γεωργική καλλιέργεια στην ηλεκτρονική, στον προγραμματισμό... Νομίζω ότι είναι ήδη πολύ απαιτητικό το περιεχόμενο, σωστά;

Κ.Α.: Παραείναι. Αλλά, μολονότι φαίνεται πολύ ειδικό, ωστόσο διαβάζεται πολύ άνετα από τον καθένα. Γι' αυτό άλλωστε έγινε και τόσο μεγάλη επιτυχία.

Ε.Α.: Χαίρομαι που το λες. Φυσικά, μεσολαβεί μια διαδρομή με ατελείωτες περιπέτειες, το συμβιβασμό με την απώλεια, τη δύναμη της μνήμης, την ανάγκη για επιβίωση, τα παιχνίδια της φαντασίας... και όλα αυτά μέσα από το καυστικό χιούμορ του πρωταγωνιστή — η NASA δεν θα ήταν και πολύ χαρούμενη με το ύφος των μηνυμάτων του!

Κ.Α.: Δεν αμφιβάλλω. Αλλά και τι να του πει, άλλωστε. Και πώς να του το πει. Για να στείλουν μηνύματα είδανε και πάθανε. ...Έχεις συγκρατήσει κάποια σκηνή που σε έκανε να γελάσεις, να φοβηθείς για την τύχη του ήρωα, να συμμεριστείς την αγωνία του ή, ακόμα καλύτερα, να αναρωτηθείς τι θα μπορούσες να κάνεις εσύ στη θέση του;

Ε.Α.: Χμμ... η σκηνή που με προβλημάτισε περισσότερο έχει να κάνει με τη στάση του ήρωα όταν του ανακοινώθηκε ότι θα δημιουργηθεί μία αποστολή σωτηρίας του από τη NASA αλλά και η απόφαση του πληρώματος να κάνει ό,τι έκανε για την πιθανότητα να τον σώσουν.

Κ.Α.: Πες μου γι' αυτό — χωρίς να κάνουμε spoiler.

Ε.Α.: Η πλειοψηφία των ανθρώπων κάμπτεται τις κοσμοθεωρίες της μπροστά στη συνέργεια μεγάλων επιστημονικών ανακαλύψεων και καταστάσεων που αποζητούν δείγματα ευσπλαχνίας. Και, όπως μεταφέρεται και από τον ήρωα στο τέλος, έχω κι εγώ την πίστη πως σε μια τέτοια ενδεχόμενη τραγωδία όλος ο κόσμος θα είχε συνταχτεί με το μέρος του.

Κ.Α.: Είμαι σίγουρος. Αν και πάντα θα βρίσκονται κάποιιοι να λένε πως ξοδεύονται μεγάλα κονδύλια που θα μπορούσαν να διοχετευτούν αλλού κλπ.

Ε.Α.: Όμως, το να γίνεις αστροναύτης περιέχει μια πιο σύνθετη ανάλυση σε σχέση με τις φιλοδοξίες και τους σκοπούς που υπηρετείς.

Κ.Α.: Δηλαδή;

Ε.Α.: Στη δική μας πραγματικότητα, θεωρώ ότι πρέπει να επιλέγουμε να επενδύονται χρήματα στη διαστημική εξερεύνηση. Πέρα από λόγους επιβίωσης — θέμα προοπτικής και ορίζοντα για την ανθρωπότητα—, είναι μια πρακτικά πολύ ωφέλιμη επένδυση με μεγάλο εύρος ανακαλύψεων που άλλαξαν τα δεδομένα στις επιστήμες: τα τεχνητά προσθετικά άκρα, οι συσκευές κοιλιακής υποβοήθησης για μεταμοσχεύσεις καρδιάς, οι δίοδοι εκπομπής φωτός για τη θεραπεία του καρκίνου, οι εμπλουτισμένοι τύπου βρεφικές τροφές, τα οδοντικά σιδεράκια και πολλά άλλα.

Κ.Α.: Δεν ήξερα τη λεπτομέρεια για τα σιδεράκια.

Ε.Α.: Χαμογελάω, αλλά είμαι έτοιμη να αναφέρω ακόμα 2-3 σελίδες από ανακαλύψεις! Όμως, πέρα από την πλάκα, το αναφέρω γιατί πολλοί ίσως αγνοούν ότι πράγματα από την καθημερινότητά τους έχουν επιτευχθεί χάρη ακριβώς στη διαστημική εξερεύνηση.

Κ.Α.: Ναι, είναι ανόητο να αμφισβητεί κανείς τη χρησιμότητα των ταξιδιών στο Διάστημα, αν και πολλοί το συγχέουμε όλο αυτό με την «εξερεύνηση του Διαστήματος». Αλήθεια, τότε προβλέπεται να πάει η NASA στον Άρη;

Ε.Α.: Ο ορίζοντας για πιθανή επανδρωμένη αποστολή στον Άρη σύμφωνα με τις προβλέψεις της NASA υπολογίζεται γύρω στο 2030, αν και η SpaceX έχει τολμήσει να θέσει ως στόχο το 2020.

Κ.Α.: Αποστολή για να τεθεί σε τροχιά ένα σκάφος, υποθέτω. Για να προσεδαφιστεί όμως; Πότε;

Ε.Α.: Ο στόχος της NASA είναι να προσεγγιστεί από επανδρωμένη αποστολή, γιατί χρειάζονται και αρκετές αποστολές με rover και cargo για να τεσταριστεί ο μηχανισμός προσεδάφισης. Από τον Elon Musk δεν εκπλήσσομαι ό,τι και αν ανακοινώσει!

Κ.Α.: Κατάλαβα. Τα αναφέρει λεπτομερώς όλα αυτά ο και Weir, σωστά. Πρώτα πρέπει να πάνε τα εφόδια και όλα τα άλλα. ...Στη Σελήνη θα επιχειρηθεί κάποια νέα αποστολή Apollo; Και τέλος πάντων γιατί δεν πηγαίνουμε πια εκεί;

Ε.Α.: Καλή σκέψη για τη Σελήνη, έχω βρεθεί σε αναρίθμητα debate στη NASA γι’

αυτό το θέμα!

Κ.Α.: Ναι, υπάρχει και ολόκληρη παραφιλολογία γύρω από το θέμα. Αλλά μάλλον δεν χρειάζεται να της δώσουμε βάση.

Ε.Α.: Μπορώ να σου πω ότι σίγουρα έχουμε πάει στο φεγγάρι, αν αναφέρεσαι σ' αυτό! Έχω πραγματοποιήσει αναλύσεις και σε πολλά δείγματα από εκεί.

Κ.Α.: Χαχά, το ξέρω, αλλά έχει λίγο πλάκα που κάποιοι ακόμη το αμφισβητούν. Είναι αστείο.

Ε.Α.: Δεν ξέρω πόσο αστείο ακούγεται στις ομάδες των μηχανικών και των επιστημόνων που επένδυσαν τις ζωές τους γι' αυτά τα επιτεύγματα!

Κ.Α.: Έχεις απόλυτο δίκιο. ...Αλλά, ενώ ο χρόνος μας τελείωσε, και μιας και λέμε για τον Άρη, και καθώς είσαι και Θεσσαλονικιά, μια τελευταία ερώτηση: τι ομάδα είσαι, Ελένη;

Ε.Α.: Είμαι Ηρακλής. Συμπαθητικός ο Άρης, αλλά μία είναι η ομάδα!

Κ.Α.: Αχά. Αυτή η συνέντευξη δεν θα ανέβει ποτέ στο site τού Αμάγκι, λυπάμαι.

Ε.Α.: Χαχά, τιμή μου λοιπόν! Διότι εμείς οι οπαδοί του Ηρακλή είμαστε πολύ φιλικοί άνθρωποι, δεν έχουμε να χωρίσουμε τίποτα με κανέναν, ζούμε για μια ιδέα!

Κ.Α.: Οκεί, έχω δικαίωμα να κόψω μια-δυο ερωταπαντήσεις, σωστά;...

Ε.Α.: Χαχά, ελεύθερα! Αλλά να θυμάσαι ότι και το βιβλίο μάς θυμίζει ότι το σύμπαν, με μια μικρή και ασήμαντη εξαίρεση, αποτελείται από όλους τους άλλους — δεν έχουμε και πολλά περιθώρια διάσπασης!

Κ.Α.: Μου άρεσε πολύ αυτό. ...Ελένη, σε υπερευχαριστώ γι' αυτή την κουβέντα! Τη χάρηκα πολύ!

Ε.Α.: Εγώ σε ευχαριστώ από καρδιάς και θα σε ακούω στον Αμαγι!

Κ.Α.: Και εύχομαι, μέσα σε όλα τα άλλα που καταπιάνεσαι, να κάνεις κι εκείνο το ταξίδι.

<http://ohmygod.gr/amagi/content/%CF%84%CE%BF-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CE%B3%CE%AC%CE%BB%CE%B7-%CF%80%CE%B1%CF%84%CF%81%CE%AF%CE%B4%CE%B1>